به نام خدا

انجمن مرتعداری ایران

نشریهٔ علمی مـــرتـــع

این نشریه طی مجوز شمارهٔ ۳/۴۴۴۷ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای درجهٔ علمی- پژوهشی است.

سال ۱۵، شمارهٔ ۳، پاییز ۱۴۰۰

صاحب امتیاز: انجمن مرتعداری ایران

مدیر مسئول: حسین ارزانی

سردبیر: حسین آذرنیوند

مدیر اجرایی: مهدی معمری

هیأت تحریریه:

حسین آذرنیوند	استاد، دانشگاه تهران
حسین ارزانی	استاد، دانشگاه تهران
مهدی بصیری	دانشیار، دانشگاه صنعتی اصفهان
عطاالله ابراهیمی	دانشیار، دانشگاه شهرکرد
محمدرضا اختصاصی	استاد پژوهش، دانشگاه یزد
محمد جعفری	استاد، دانشگاه تهران
سیدرضا میرائی آشتیانی	استاد، دانشگاه تهران
سیداکبر جوادی	دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
محمدعلی زارع چاهوکی	استاد، دانشگاه تهران
علی طویلی	دانشیار، دانشگاه تهران
محمد فرزام	استاد، دانشگاه فردوسی مشهد
Victor Squires	Gansu Agricultural University, Lanzhou, China

نشـــانی: کـرج، دانشـکده منـابع طبیعـی، دفتـر انجمـن مرتعـداری ایـران، صـندوق پسـتی ۳۱۵۸۷۷۷۸۷۸ تلفن ۷-۳۲۲۲۳۰۴۴-۰۲۶

سایت مجله: www.rangelandsrm.ir

پست الکترونیک: j.rangeland.ir@gmail.com

آدرس اینترنتی انجمن مرتعداری ایران: www.iransrm.ir

ایـن نشـریه در پایگـاه اسـتنادی علـوم جهـان اسـلام (**ISC**) بـه نشـانی **www.isc.gov.ir** دارای ضریب تاثیر است.

نشـریه مرتـع در پایگـاه **Google Scholar**، **Academia**، پایگـاه اطلاعـات علمـی جهـاد دانشگاهی (**SID**) و بانک اطلاعات نشریات کشور (**Magiran**) نمایه می‌شود.

اسامی داوران مقاله‌های این شماره:

دکتر حسین ارزانی
استاد دانشگاه تهران

دکتر قاسمعلی دیانتی
دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

دکتر جمشید قربانی
دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

دکتر محمدرحیم فروزه
استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر حمید رضا ناصری
استادیار دانشگاه تهران

دکتر یحیی اسماعیل‌پور
استادیار دانشگاه هرمزگان

دکتر محمد جعفری
استاد دانشگاه تهران

دکتر سید اکبر جوادی
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور

دکتر اسماعیل شیدای کرکج
استادیار دانشگاه ارومیه

دکتر مهدی معمری
دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی

دکتر اسفندیار جهانتاب
استادیار دانشگاه فسا

دکتر جواد معتمدی
دانشیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع

دکتر رضا عرفانزاده
دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

دکتر مهدی فرحپور
استاد پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع

دکتر علی طویلی
دانشیار دانشگاه تهران

دکتر فرج الله ترنیان
استادیار دانشگاه لرستان

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-08]

نشریه علمی مرتع

انجمن مرتعداری ایران

شاپا ۰۸۹۱- ۲۰۰۸ سال پانزدهم، شماره سوم، پاییز ۱۴۰۰

فهرست مطالب		صفحه
بررسی میزان روغن، درصد و ترکیب اسیدهای چرب و درصد ترکیبات لیگنوسلولزی گونه *Salicornia europaea L.* در اراضی شور حاشیه غربی دریاچه ارومیه	آزاده عالم‌زاده گرجی، غلامعلی حشمتی، احسان زندی اصفهان و جواد معتمدی	۳۵۷
ارزیابی کارایی تصاویر ماهواره‌ای LANDSAT 8 در تعیین دمای سطح مراتع با استفاده از روش FVC (مطالعه موردی: مراتع دشتی استان گلستان)	سیدرضا میرعلیزاده فرد، مینا نیکزاد و شهروز منصوری	۳۷۱
ارزش‌گذاری اقتصادی و تعیین عوامل موثر بر پراکنش گیاه باریجه (*Ferula gummosa* Boiss) در مراتع لار، استان تهران	سمانه وردیان، زینب جعفریان، شفق رستگار و منصوره کارگر	۳۸۷
اثر تاج پوشش خالص و آمیخته *Crataegus melanocarpa* و *Berberis integerrima* بر فعالیت‌های بیوشیمیایی و استوکیومتری میکروبی خاک	الهام قادری و یحیی کوچ	۳۹۸
بررسی وضعیت قارچ‌های میکوریزا آربوسکولار سه گونه گون (*Astragalus squarrosus*، *Astragalus effusus* و *Astragalus podolobus*)	نادیا کمالی، محمد متینی‌زاده، الهام نوری، مهشدی سوری و روشنک دهقان	۴۱۱
طراحی شاخص‌های ارزیابی پایداری مراتع عشایری استان فارس (مناطق مورد مطالعه: مراتع خم نمدان اقلید، رباط سروستان و دوگوش نادری خنج)	مسعود یوسفی، یحیی اسماعیل‌پور، حامد جنیدی جعفری، حنانه محمدی کنگرانی و سعید صالحی	۴۲۱
تعیین مطلوبیت رویشگاه گونه *Astragalus gossypinus fisch* با استفاده از مدل *ENFA* در مراتع طالقان میانی	محبوبه عباسی، حسین باقری، اردشیر عباسی و محمدعلی زارع چاهوکی	۴۳۴
گسترش سرخس عقابی و پاسخ آن به خصوصیات خاک در مراتع ییلاقی بندپی بابل، استان مازندران	رحمان ادبی فیروزجایی، جمشید قربانی و سیدحسن زالی	۴۴۸
پایش اثرات خشکسالی بر شاخص‌های محیطی حاصل از سنجنده مودیس در بازه زمانی ۲۰۱۹-۲۰۰۱ (مطالعه موردی: مراتع استان اصفهان	هادی اسکندری دامنه، حامد اسکندری دامنه، حسن خسروی و احمد گیلوری	۴۶۰
بررسی تغییرات نفوذپذیری و مدل‌سازی آن در تیپ‌های گیاهی مختلف (مطالعه موردی: لرستان، حوضه آبخیز الشتر)	شکوفه حسنوند، علیرضا سپه‌وند، فرج اله ترنیان و پروین سیهاک	۴۷۷
رفتار بازار و محاسبه حاشیه بازاریابی گیاه گل گاوزبان ایرانی (*Echium amuenum* (F.M.)) در شهرستان آزادشهر استان گلستان	فاطمه مبرهن، حسن یگانه، حسین بارانی و اعظم رضایی	۴۹۴
بررسی تأثیر تردد تانکرهای حامل آب بر خصوصیات هیدرولیکی خاک در مراتع قشلاقی دشت آق‌قلا	هسل پوری، واحدبردی شیخ و حسن یگانه	۵۰۴
مدل‌سازی پراکنش مکانی رویشگاه گونه دارویی قره‌قات (*Vaccinium arctostaphyllus* L.) با روش رگرسیون لجستیک در مراتع شهرستان نمین- اردبیل	مینا عزیزی کله‌سر، مهدی معمری، اردوان قربانی، لیلا خلاصی اهوازی و مجتبی فتحی، سحر صمدی خانقاه	۵۲۲
پاسخ شاخص‌های تنوع عملکردی و تنوع گونه‌ای به عوامل توپوگرافی- اقلیمی در منطقه حفاظت شده انگمار، استان مازندران	سارا فرازمند و ملیحه مزین	۵۳۴

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-08]

راهنمای نگارش مقاله برای مجله مرتع

رعایت دستورالعمل زیر در نگارش مقاله‌هایی که برای چاپ به مجله **مرتع** (**Rangeland**) ارسال می گردند ضروریست. بدیهی است که درصورت عدم رعایت نگارش دقیق مقاله در فرمت نشریه، مقاله در روند داوری قرار نخواهد گرفت.

۱- نوع مقاله

مقاله‌های پژوهشی مرتبط با اکوسیستم‌های مرتعی که به زبان فارسی نوشته شده و برای نخستین بار منتشر می‌شود، به منظور چاپ توسط هیات تحریریهٔ مجلهٔ مرتع بررسی خواهد شد. هیات تحریریه پس از طی مراحل داوری نظر خود را مبنی بر قبول یا رد مقاله توسط سردبیر مجله به نگارنده (نگارندگان) اعلام خواهد کرد.

۲- روش تدوین

مقاله به ترتیب از اجزای زیر تشکیل خواهد شد.

۱-۲- عنوان

عنوان خلاصه، گویا و بیانگر محتویات مقاله بوده و از ۱۵ واژه تجاوز نکند.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود. نکته مهم: مشخصات نویسندگان در چکیده فارسی و انگلیسی به طور کامل در زیرنویس ارائه شود. مثلا؛ حسین آذرنیوند[1]

[1]- استاد گروه احیا مناطق خشک و کوهستانی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران.

۲-۲- چکیده

چکیده مجموعهٔ فشرده و گویایی از مقاله، با تاکید بر تشریح مسئله، روش تحقیق و نتایج بوده و از ۱۲ سطر (حدود ۲۵۰ واژه) بیشتر نباشد.

نکات بسیار مهم در تنظیم چکیده:

- تعداد کل کلمات حداکثر ۳۰۰

- ورود به مطلب ۴۰ الی ۵۰ کلمه

- هدف ۳۰ الی ۴۰ کلمه

- روش ۹۰ تا ۱۰۰ کلمه

- نتایج و نتیجه‌گیری کلی ۱۰۰ تا ۱۲۰ کلمه

- کلمات کلیدی حداقل ۴ حداکثر ۶ کلمه

(((ورود به مطلب:

کمیت و کیفیت ترکیبات شیمیایی و مواد مؤثره گیاهان دارویی معمولاً در مناطق مختلف متفاوت هستند و اثرات درمانی گونه‌های گیاهی به علت داشتن چنین ترکیبات شیمیایی در اندام‌های گیاه است.

هدف:

هدف از انجام تحقیق حاضر معرفی مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان مواد موثره در گونه‌ی گیاهی دارویی بومادران (*Achillea milefolium* L.) است.

روش:

بدین منظور ابتدا سه رویشگاه اصلی بومادران در مرتعی ییلاقی (مرتع چهارباغ)، مرتع مشجر (حد فاصل مرز جنگل و مرتع در مسیر توسکستان- چهارباغ) و مرتع قشلاقی (حوزه آبخیز کچیک) شناسایی گردید و سپس در نقاط معرف هر رویشگاه نمونه-برداری از اندام هوایی گونه‌ی بومادران و خاک صورت گرفت. متغیرهای محیطی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی) در نقاط معرف اندازه‌گیری شد. اسانس‌گیری با استفاده از کلونجر و تجزیه‌ی آنالیز مواد موثره اسانس با استفاده از دستگاه GC/MS انجام شد. برای شناسایی ارتباط مواد موثره‌ی گیاه بومادران با عوامل محیطی از آنالیز تطبیقی قوس‌گیری‌شده (DCA) و آنالیز تطبیقی-متعارف (CCA) استفاده شد.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-08]

نتایج و نتیجه‌گیری:
نتایج نشان داد مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان اسانس گونه ی بومادران به ترتیب دما (۰/۸۶۱)، ارتفاع از سطح دریا (۰/۵۶۵-)، میزان آهک (۰/۴۹۷-)، میزان سیلت خاک (۰/۴۹۱-) و میزان رطوبت نسبی (۰/۵۷۴-) است. با توجه به استعداد و قابلیت بومادران در مناطقی با چنیین خصوصیات محیطی پیشنهاد می‌شود اقدام به تولید پایه‌های با توان تولید حداکثر اجزای اسانس نمود تا بتوان در استفاده چندمنظوره از مراتع، افزایش میزان درآمد بهره‌برداران از عرصه‌های طبیعی و سرانجام افزایش تولید ناخالص بوم نظام مرتع استفاده نمود.
کلمات کلیدی:
اسانس، بومادران، دما، گیاه دارویی، رویشگاه.)))

۳-۲- واژه‌های کلیدی

حداکثر ۶ واژه کلیدی ویژه، دربارهٔ موضوع مورد پژوهش، بعد از چکیده ارائه شود.

۴-۲- مقدمه

مقدمه با طرح مسئله و مرور پژوهشهای انجام شده هدف پژوهش را توجیه کند (**الف: منابعی که در *اول جمله* ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در *آخر جمله* داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).**

۵-۲- مواد و روش‌ها

در این قسمت، مواد و وسایل بکار رفته، شیوهٔ اجرای پژوهش، طرح آماری و روشهای شناسایی و ارزیابی توضیح داده می‌شود.

۶-۲- نتایج

تمامی نتایج کیفی و کمی بدست آمده در این قسمت ارائه می‌شود. برای ارائه نتایج از جدول، منحنی، نمودار یا تصویر استفاده شود (برای توضیحات بیشتر به بند ۳ مراجعه شود).

۷-۲- بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت نتایج بدست آمده با توجه به هدف بررسی و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، تجزیه و تحلیل شده دربارهٔ آنها بحث و نتیجه‌گیری به عمل می‌آید. نگارنده در همین قسمت می‌تواند توصیه‌ها و پیشنهادهای لازم برای انجام بررسی‌های بعدی را نیز ارائه کند. منابع داخل پرانتز، به صورت عدد ارائه شود. **الف: منابعی که در *اول جمله* ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در *آخر جمله* داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).**

۸-۲ - سپاس‌گزاری

این قسمت که در انتهای بخش بحث و نتیجه گیری مقاله درج می‌شود به اختیار مؤلف / مؤلفان مقاله، به تشکر و قدردانی از اشخاص یا مؤسسات اختصاص دارد.

۹-۲- منابع مورد استفاده

حداقل به چهار مقاله از نشریه مرتع ارجاع داده شود. کل منابع به زبان انگلیسی و به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نگارنده (یا نام سازمان مربوطه در صورتی که فاقد نگارنده باشد) مرتب شود. چنانچه از یک نگارنده چند منبع مورد استفاده قرار گرفته باشد، ترتیب ارائه آنها برحسب سال انتشار از قدیم به جدید است. در صورتی که مقالات منفرد و مشترک از یک نگارنده ارائه می‌شود، ابتدا مقالات منفرد و سپس بقیه آنها به‌ترتیب حروف الفبای نام نگارندگان بعدی مرتب می‌شود. در تنظیم منابع بصورت حروف الفبایی و پیوسته شماره‌گذاری می‌شوند. در مورد مقاله، نام خانوادگی و نام نگارنده، تاریخ انتشار مقاله، عنوان مقاله، عنوان کامل مجله، شمارهٔ مجله در داخل پرانتز و شماره اولین و آخرین صفحه مقاله خواهد آمد. در صورت

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-08]

وجود چند نگارنده پس از نوشتن نام خانوادگی و حرف اول نام نگارندهٔ اول، برای هر یک از نگارندگان دیگر ابتدا حرف اول نام و سپس نام خانوادگی آنها نوشته خواهد شد. قبل از نوشتن نام نگارندهٔ آخر، علامت & خواهد آمد. در مورد کتاب، نام خانوادگی و نام نگارنده (در صورت وجود چند نگارنده همانند مقاله عمل شود)، تاریخ انتشار، عنوان کامل کتاب، شمارهٔ جلد، ناشر، محل انتشار و تعداد کل صفحات کتاب ذکر خواهد شد.

در تنظیم فهرست منابع برای کتاب و مقاله از الگوی زیر پیروی شود:

Book:

- Mesdaghi, M., 1998. Rage management in Iran. Astane ghods publications, 259 p. (In Persian)
- Tueller, P.T., 1988. Vegetation Science Application for Rangeland Analysis and Management. Kluwer Acadamic Publishers, 642 p.

Article:

- **Barani, H., A.A. Mehrabi, M.R. Moghadam & M. Farhadi,** ۲۰۰۳. Investigation of spatial and time pattern of grazing on eastern of Alborz. Iranian Journal of Natural Resources, **56(1, 2): 117-130. (In Persian)**
- **Ahmadkhani, R., M. Moameri & S. Samadi Khangah, 2020. Investigating the structural and functional changes of vegetation in two areas of exclosure and under grazing in the around Urmia Lake. Rangeland, 14(2): 299-312 (In Persian)**

Amiri, F. & H. Arzani., 2013. Range suitability model for common use of sheep and goats. Iranian Journal of Range and Desert Research, 20(1): 50-71. (In Persian)

- Mosley, J.C., S.C. Bunting & M. Hironaka, 1986. Determining Range Condition from Frequency Data in Mountain Meadows of Central Idaho. Journal of Range Management, 39(6): 561-565

در تنظیم منابع پایانی عنوان انگلیسی مجله مرتع فقط و فقط **Rangeland** نوشته شود.

۱۰-۲- چکیده به زبان انگلیسی (Abstract)

چکیدهٔ مقاله به زبان انگلیسی، برگردان کامل عنوان، متن و واژه‌های کلیدی چکیده فارسی می‌باشد.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود.

۳- شیوهٔ نگارش

مقاله با رعایت ۵/۲ سانتی‌متر حاشیهٔ در اطراف، با قلم **B-nazanin** و اندازهٔ حروف ۱۲ (Bold) برای عنوان، نویسنده (Bold)۱۱، سرتیتر (Bold)۱۲، متن ۱۲ ، پاصفحه ۱۰ ، فونت انگلیسی داخل متن که با قلم **Times New Roman** و اندازه ۱۰، عناوین جداول و نمودارها و شکل‌ها با قلم **B-nazanin Bold** و اندازه ۱۰ و داخل آنها به اندازه ۸، خطوط داخل جداول **بی رنگ**، **و متن مقاله به‌صورت تک ستونه** تنظیم شود. تمامی مقاله با رعایت اصول نگارشی در برنامهٔ Word ۲۰۰۳ Xp ، ۲۰۰۷ ، ۲۰۱۰ و... تایپ شده و تعداد صفحات آن بیشتر از ۱۲ صفحه نباشد. قابل ذکر است که فایل بدون نام باید در فرمت ورد ۲۰۰۳ و فایل اصلی که شامل نام و مشخصات نویسندگان است باید در فرمت ورد ۲۰۱۰، ۲۰۱۳ و یا ۲۰۱۶ تنظیم شود و فرمولها و عکس ها به صورت فایل زنده باشند. همراه مقاله یک صفحه جداگانه (**فایل پیش نیاز**) که در آن عنوان کامل مقاله، نام و نام خانوادگی نگارنده (گان)، مرتبهٔ علمی و نام گروه یا مؤسسه‌ای که نگارنده (گان) در آن مشغول کار می‌باشند، نام فرد مسئول مکاتبات همراه با تلفن تماس و Email، **همچنین ایمیل و شماره تلفن همه نویسندگان** به پیوست ارسال و از ذکر مشخصات فوق در سایر صفحه‌های مقاله خوداری شود.

مقاله به‌صورت فایل الکترونیکی در سایت مجله به آدرس **www.rangelandsrm.ir** بارگذاری شود.

در تنظیم جداول، منحنی‌ها، اشکال و تصاویر رعایت نکات زیر الزامی است:

- اطلاعات جداول، نباید به‌صورت منحنی یا به شکل دیگر در مقاله تکرار شوند. شماره و عنوان در بالای جدول ذکر گردد.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-08]

- هر ستون جدول دارای عنوان و واحد مربوط به خود باشد و چنانچه تمام ارقام جدول دارای واحد یکسان باشند، می‌توان واحد را در عنوان جدول ذکر نمود.
- توضیحات اضافی عنوان و متن جدول، به‌صورت زیرنویس ارائه شود. نتایج بررسی‌های آماری، به یکی از روش‌های علمی در جدول منعکس شده و در هر صفحه نباید بیش از دو جدول آورده شود.
- شکل‌های هر مقاله شامل منحنی، نمودار، عکس و نقشه بوده و همه بطور یکسان به عنوان شکل شماره‌گذاری می‌شوند. شکل‌ها به صورت سیاه و سفید و با کیفیت، مناسب و مطلوب (حداقل ۳۰۰DPI) تهیه شده و شماره و عنوان آنها در پایین بیاید.
- واحدهای استفاده شده در مقاله در سیستم متریک باشد
- جدول‌ها بصورت ساده ترسیم شوند (از هر گونه ضخامت خطوط و رنگی بودن پرهیز شود).

قابل توجه محققان محترم: مقالات ارسالی باید دقیقاً بر اساس فرمت مجله تنظیم شده باشند، در غیر این صورت در فرآیند داوری قرار نخواهد گرفت.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-08]